🌼 אחד או הרבה? יחיד ורבים בגינת בית הספר

כיתה א׳ · עברית – חינוך לשוני · 45 דק׳ · שיעור לפי מעגל הלמידה · מערך למורה

❓ איך יודעים אם מדברים על דבר אחד או על הרבה דברים?

עיגון בתוכנית הלימודים: הישג נדרש 8 – הכרה והבנה של המערכת הלשונית. ציון דרך עד סוף כיתה ב׳: "הכרת הסיומות האופייניות למילים בלשון זכר ובלשון נקבה, ביחיד וברבים". (תוכנית הלימודים בחינוך לשוני – עברית, יסודי: פרק רביעי – הישגים נדרשים (משרד החינוך))

מטרות

- התלמידים ימיינו 10 כרטיסי מילה ותמונה לשתי קבוצות: דבר אחד / הרבה דברים, וינמקו את המיון.
- התלמידים יזהו את הסיומות -ים ו-ות כסימן לצורת הרבים בשש מילים לפחות.
- התלמידים יהפכו בעל פה ארבע מילים מיחיד לרבים (פרח – פרחים, אבן – אבנים).
- התלמידים יתארו תצפית בגינה בשני משפטים: "זה ___" / "אלה ___", בצורה המתאימה לכמות.

מושגים: יחיד · רבים · סיומת

חומרים: עלה אחד וערמה של עלים (מן החצר) · 10 כרטיסי תמונה ומילה מן הגינה לכל זוג: פרח/פרחים, עלה/עלים, אבן/אבנים, ציפור/ציפורים, פרפר/פרפרים · שני חבלים בצורת עיגול על הרצפה לסימון שתי קבוצות – או שתי קופסאות מסומנות ☝ ו-🖐 · טושים בשני צבעים להדגשת סוף המילה · מסך להקרנת הסרטון והסימולטור

בטיחות: ביציאה לגינה: לא נוגעים בדבורים ובחרקים עוקצים, ולא מכניסים צמחים לפה.

מהלך השיעור לפי שלבי מעגל הלמידה

1. פתיחת המעגל – איתור ידע קודם **7 דק׳**	*לעורר את הידע הקודם: ילדים מבחינים בשמיעה בין עלה לעלים עוד לפני שיש להם מונחים.* 1. מניחים על השולחן עלה אחד, ובצד השני ערמה של עלים. שואלים: "מה יש כאן? ומה יש שם?" 2. חוזרים על שתי התשובות בקול: "עלה" – "עלים". שואלים: "מה שמעתם שונה במילה?" 3. מציגים את שאלת השיעור על הלוח ומבקשים השערה: "מה אתם משערים – איך המילה מספרת לנו כמה דברים יש?"
2. התנסות **12 דק׳**	*מיון לפני מונחים: התלמידים מגלים בעצמם את ההבדל בין אחד להרבה.* 1. מחלקים לכל זוג 10 כרטיסים. מבקשים: "מיינו לשתי קבוצות – אתם מחליטים לפי מה". 2. עוברים בין הזוגות ושואלים: "לפי מה מיינתם? אפשר למיין גם אחרת?" 3. אחרי המיון החופשי מבקשים מיון אחד משותף: דבר אחד / הרבה דברים, בשני עיגולי חבל על הרצפה או בקופסאות. 4. מקרינים את הסימולטור ומזמינים 3–4 תלמידים לגרור פריטים; הכיתה אומרת בקול את המילה. 🕹️ **סימולטור:** אחד או הרבה – בגינה – האם המילה מדברת על דבר אחד או על הרבה דברים? (בעמוד השיעור באתר)

3. המשגה **10 דק׳**	*מן המיון אל ההגדרה: יחיד, רבים וסיומת.* 1. כותבים על הלוח זוגות מן המיון: פרח – פרחים, אבן – אבנים, ציפור – ציפורים, פרפר – פרפרים. 2. מבקשים מתלמיד לסמן בצבע את מה שנוסף בסוף המילה בקבוצת ה"הרבה". מגיעים יחד ל-ים ול-ות (מוסיפים: עוגה – עוגות, שקית – שקיות). 3. נותנים שמות: "מילה על דבר אחד נקראת יחיד. מילה על הרבה דברים נקראת רבים. מה שבסוף המילה נקרא סיומת." 4. צופים בסרטון ועוצרים אחרי כל זוג מילים: "מה נוסף כאן?" 5. מראים שיש גם מילים שמתנהגות אחרת – למשל נמלה – נמלים, ביצה – ביצים – ומסבירים שגם הן ברבים, אף שהסיומת שונה ממה שציפינו. **מושגים:** יחיד – מילה שמדברת על דבר אחד: פרח, עלה, ציפור. · רבים – מילה שמדברת על כמה דברים – שניים או יותר: פרחים, עלים, ציפורים. · סיומת – האותיות שבסוף המילה. ברבים שומעים ורואים לרוב -ים או -ות. 🎬 **סרטון:** דיוק קריאה - יחיד רבים (לזוגות) (שלומית לויט - עץ החשיבה) – youtube.com/watch?v=3Ee7B_1qx0M
4. יישום – ביצועי הבנה **10 דק׳**	*שימוש בצורת היחיד והרבים בתיאור אמיתי של הגינה.* 1. יוצאים לפינת הגינה (או לפינת הטבע בכיתה). כל זוג מחפש דבר שיש ממנו אחד ודבר שיש ממנו הרבה. 2. כל זוג אומר לכיתה שני משפטים: "זה ___" (יחיד) ו"אלה ___" (רבים). 3. מבקשים מהכיתה לבדוק: "האם המילה מתאימה לכמות?" **משימה:** מצאו בגינה דבר אחד ודברים רבים. הצביעו ואמרו: "זה פרח" – "אלה פרחים".
5. סגירת המעגל – רפלקציה והערכה **6 דק׳**	*הערכה קצרה ורפלקציה בעל פה.* 1. פותרים יחד את השאלון במסך; כל תשובה – הצבעה של כל הכיתה. 2. שואלים שתיים משאלות הרפלקציה ומקשיבים לשלוש תשובות. 3. מסכמים: "הסיומת בסוף המילה מספרת לנו אם יש אחד או הרבה." 📝 **שאלון** (6 שאלות) **ורפלקציה** – בדף לתלמיד.

התאמה לשונות

מתקשים	• למתקשים: מיון עם חפצים אמיתיים (אבן אחת / כמה אבנים) לפני הכרטיסים; כרטיסי מילה עם תמונה גדולה ומספר נקודות.
בינוניים	• לבינוניים: מיון 10 כרטיסים, סימון הסיומת בצבע ואמירת שני משפטים בגינה.
מתקדמים	• למתקדמים: למצוא מילים "שמתנהגות אחרת" (נמלה – נמלים, ביצה – ביצים, אבא – אבות) ולהציג אותן לכיתה.

מחוון

- ממיין/ת נכון לפחות 8 מתוך 10 כרטיסים לאחד ולהרבה.
- מצביע/ה על הסיומת -ים או -ות במילה ברבים.
- אומר/ת משפט עם "זה" ומשפט עם "אלה" בהתאמה לכמות.
- מנמק/ת את המיון במילים: "כי יש רק אחד" / "כי יש הרבה".

רב-תחומיות

- מדע וטכנולוגיה: תצפית בגינה: התלמידים מזהים צמחים ובעלי חיים קטנים (נמלים, פרפרים, ציפורים) ומתארים את מה שראו – מיומנות תצפית מתחום מדע וטכנולוגיה לכיתה א׳.
- מתמטיקה: הבחנה בין אחד להרבה וספירת פריטים בגינה – מושג הכמות שהמילה מבטאת.

תשובות השאלון: 1–ב · 2–א · 3–ב · 4–ג · 5–ב · 6–ג

🌼 אחד או הרבה? יחיד ורבים בגינת בית הספר

שם _____ כיתה _____ תאריך _____

❓ אֵיךְ יוֹדְעִים אִם מְדַבְּרִים עַל דָּבָר אֶחָד אוֹ עַל הַרְבֵּה דְּבָרִים?

🕹️ **בסימולטור: הַאִם הַמִּלָּה מְדַבֶּרֶת עַל דָּבָר אֶחָד אוֹ עַל הַרְבֵּה דְּבָרִים?**
מָה רְאִיתֶם בְּסוֹף הַמִּלִּים בַּקֻּפְסָה שֶׁל הַרְבֵּה?

_____

_____

🛠️ **משימה:** מָצְאוּ בַּגִּנָּה דָּבָר אֶחָד וּדְבָרִים רַבִּים. הִצְבִּיעוּ וְאָמְרוּ: "זֶה פֶּרַח" – "אֵלֶּה פְּרָחִים".

_____

_____

_____

📝 שאלון

1. בְּאֵיזוֹ מִלָּה מְדַבְּרִים עַל הַרְבֵּה דְּבָרִים?

◯ פֶּרַח ◯ פְּרָחִים ◯ עָלָה

2. עָלָה אֶחָד, וּשְׁלוֹשָׁה...

◯ עָלִים ◯ עָלָה ◯ עֲלוּת

3. מָה הַסִּיֹּמֶת בַּמִּלָּה צִפּוֹרִים?

◯ צִי ◯ רִים ◯ פּוּר

4. בְּאֵיזוֹ מִלָּה מְדַבְּרִים עַל דָּבָר אֶחָד?

◯ עוּגוֹת ◯ נְמָלִים ◯ אֶבֶן

5. עוּגָה אַחַת, וְהַרְבֵּה...

◯ עוּגִים ◯ עוּגוֹת ◯ עוּגָה

6. אֵיזֶה מִשְׁפָּט נָכוֹן?

◯ אֵלֶּה פֶּרַח ◯ זֶה פְּרָחִים ◯ אֵלֶּה פְּרָחִים

🪞 רפלקציה

מָה לָמַדְתִּי הַיּוֹם עַל סוֹף הַמִּלָּה?

_____

אֵיךְ גִּלִּיתִי אֶת זֶה – בְּמִיּוּן, בַּסִּרְטוֹן אוֹ בַּגִּנָּה?

_____

אֵיזוֹ מִלָּה הִפְלִיאָה אוֹתִי?

_____

אֵיפֹה אֶשְׁמַע הַיּוֹם מִלִּים בָּרַבִּים?

אני יכול/ה...	בטוח/ה	כמעט	עוד לא
אֲנִי יָכוֹל/ה לְמַיֵּן מִלִּים לְאֶחָד וּלְהַרְבֵּה.			
אֲנִי יָכוֹל/ה לִמְצֹא אֶת הַסִּיּוֹמֶת יָם אוֹ וֹת.			
אֲנִי יָכוֹל/ה לְהַגִּיד מִלָּה בָּרַבִּים: פֶּרַח – פְּרָחִים.			